

TYÖPERÄISEN HYVÄSIKÄYTÖN VASTAISEN TYÖN OHJAUSRYHMÄ

Aika: 13.11.2023 15-16.15

Paikka: Teams -kokous

Osallistujat:

Sonja Hämäläinen, maahanmuuttojohtaja, TEM (puheenjohtaja)
Venla Roth, neuvotteleva virkamies, OM
Arto Teronen, valvontajohtaja, STM
Berit Kiuru, johtava asiantuntija, SM
~~Roope Jokinen, erityisasiantuntija, SM (varajäsen)~~
Katja Luopajarvi, lähetystöneuvos, UM
~~Kirsi Heinonen, maatalousneuvos, MMM~~
Kristel Stenman-Huuskonen, projektipäällikkö, TEM (sihteeri)

Katri Aho, lainsäädäntöneuvos, MMM
Iida Niemi, työvoimakonsulien koordinaattori, UM
Aino Pennanen, erityisasiantuntija, OM
Riku Rajamäki, erityisasiantuntija, STM
Joonas Halla, Business Finland

1. Kokouksen avaus

Puheenjohtaja avasi kokouksen klo 15.06

2. Edellisen kokouksen muistion hyväksyntä

Muistio hyväksytty, ei kommentteja.

3. Tilannekatsaus työryhmän työn etenemisestä / Kristel Stenman-Huuskonen, TEM

Työ on kyllä edennyt, mutta valitettavasti vielä ei ole voitu toimittaa tekstiluonnosta ohjausryhmälle luettavaksi. Työryhmän jäsenet kartoittavat vielä oman hallinnonalan mahdollisia toimenpiteitä, osa vaatii vielä selvittelyä.

4. Toimenpide-esitykset ohjausryhmälle (yht. 10 kpl):

1. Strategian tavoite 1: Turvataan hyväksikäytön ehkäisyyn ja torjuntaan osallistuvien viranomaisten toimintaedellytykset ja kehitetään näiden viranomaisten välistä yhteistyötä

- **Ennakovalvonta lupamenettelyssä hyväksikäytön ehkäisemiseksi / Berit Kiuru, SM**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

OM nosti esille toisen Migrin esittämän Ulkomaalaislain muutoksen, jota on toivottu liittyen toimeksiantajan velvollisuuden varmistaa, että kolmannen maan kansalaisella on oikeus kokoaikaiseen yritystoiminnan harjoittamiseen. TEM ottaa ehdotuksen tarkasteluun.

- **Kehitetään jälkivalvontaa riskitekijöiden tunnistamiseksi/ Kristel Stenman-Huuskonen, TEM**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

2. Strategian tavoite 2: Edistetään hyväksikäytön ja ihmiskaupan tunnistamista ja ilmituloa, parannetaan hyväksikäytettyjen työntekijöiden asemaa ja ehkäistään hyväksikäytön uusiutumista

- **Kehitetään viranomaisten osaamista TE-toimistoissa ja kuntien työllisyyspalveluissa / Kristel Stenman-Huuskonen, TEM**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

STM nosti esille kysymyksen aikataulujen toteutuksesta yleisesti, että tulee huomioida osana toimenpideohjelmia, että työkuorma ei osu liian painokkaasti hallituskauden alkupuoleen, vaikka painetta onkin saada tuloksia aikaiseksi. Puheenjohtaja linjasi, että katsotaan loppuvaiheessa vielä koko toimenpideohjelman aikataulukokonaisuus yhteen järkevästi.

- **Kehitetään osaamista sosiaalisen ehdollisuuden vaatimuksista / Katri Aho, MMM**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

Erityishuomiona, että on hienoa huomata, että myös tältä toimialalta saadaan lisää työkaluja työperäisen hyväksikäytön torjumiseen.

- **Ihmiskaupan uhrien kansallisen ohjaus- ja tunnistamismekanismin luominen / Aino Pennanen, OM**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

- **Vahvistetaan oleskelulupahakemuksia vastaanottavien viranomaisten osaamista / lida Niemi, UM**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

On tärkeää, että riskikartoitusta tehdään jo varhaisessa vaiheessa ennen maahantuloa.

- **Lisätään työperäisen hyväksikäytön ehkäisyyn liittyvää yleistä tiedotusta edustustoverkoston avulla/ lida Niemi, UM**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

Tulee huomioida tässä yhteydessä myös lupaprosessien sujuvoittamisen toimet ja riittävät tiedotus työnantajien suuntaan Enter Finlandin käytöstä, niin että saataisiin heti hakemuksen jättämisen yhteydessä tiedot hakemusten työehdoista sähköisessä muodossa. Tällä tavoin saadaan vähennettyä ns. turhia lisäselvityspyyntöjä ja sujuvoitettua prosessia.

- **Taataan työsuojelutarkastajille riittävät tulkkauspalvelut / Riku Rajamäki, STM**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

STM totesi, että yleisesti ottaen pärjätään aika pitkälle suomella, ruotsilla ja englannilla, mutta laajennusta tähän selkeästi tarvitaan.

OM:n toivoi tietoa siitä, voisiko esim. kausityöneuvonnan kokemusten perusteella saada oppeja tähän teemaan, kuten kielikysymykseen ja muutoinkin.

Keskusteltu myös kausityöneuvonnasta ja kausityöpuhelimesta. OM nosti esille, että kausityöpuhelimien mahdollinen jatko olisi hyvä saada näkymään toimenpideohjelmassa.

Kausityöpuhelin on ollut TEM:n rahoittama, ja edellisen kauden loppuraportti toimitetaan ihan lähiviikkoina. Tehdään aiheesta oma toimenpide-esitys raportin tarkastelun pohjalta.

3. Strategian tavoite 4. Vahvistetaan yritysten ja julkisten hankintayksiköiden yhteiskuntavastuuta ulkomaisen työvoiman hyväksikäytön ehkäisyssä ja torjunnassa

- **Tunnistetaan luotettavat kv-rekrytointikumppanit Suomessa / Joonas Halla, BF**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

OM:n pyysi selvennystä siitä, miten luotettavuutta auditoidaan. Esittelijä totesi, että aukotonta auditointia ei ole, mutta käytännössä on käytössä avoin yhteys asiakastietoon, josta säännöllisesti voidaan tarkistaa, mikäli luottoluokitus muuttuu tai kriteerit eivät enää täyty.

- **Tunnistetaan ja validoidaan luotettavat rekryointikumppanit kohdemaissa / Joonas Halla, BF**

Ohjausryhmä tukee esitystä.

TEM esitti kysymyksen toimenpiteen rahoituksesta, koska materiaalissa maininta erillisrahoituksen tarpeesta. Esittelijä totesi, että toimenpide kyllä pystytään toteuttamaan BF:n rahoituksella, mutta se edellyttää priorisointia.

Puheenjohtaja totesi tässä kohdassa rahoituskysymyksiin liittyvän yleishuomion; jos toimenpiteen rahoitus on osa jotakin budjettia, mutta sitä ei ole vielä allokoitu toimenpiteeseen, niin käytetään ilmaisua "vaatii rahoituksen kohdentamista. Jos se vaatii erillisrahoituksen hakemista toteutuakseen, niin todetaan että "vaatii erillisrahoitusta". Jos kyseessä on esim. pilotti, niin todetaan, että "pilotti vaatii kohdentamista/erillisrahoitusta, mutta jatkuva toteutus/toiminnan juurruttaminen vaatii erillisrahoitusta".

5. Muut asiat

OM nosti esille, että maahan asettautumisen tuesta toivotaan vielä erillistä keskustelua. Olisi yksi keskeinen ennaltaehkäisevä toimi, ja tästä johtuen tämäkin tulisi ohjelmassa näkyä. Puheenjohtaja linjasi, että tästä teemakokonaisuudesta otetaan oma käsittely.

Puheenjohtaja kiitti osallistujia ja päätti kokouksen klo 16.14.

JAKELU

Ohjausryhmän jäsenet ja varajäsenet

TIEDOKSI

Työperäisen hyväksikäytön vastaisen toimenpideohjelman työryhmän jäsenet
Ministerin erityisavustaja Veera Svahn, TEM
Johtava asiantuntija Katri Niskanen, TEM